

דבר חריף

חייטק בלא בסכין

אמר חזקיה משום אבוי הלכתא רגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח צנן שחכתו בסכין שחתך בה בשר אסור לאוכלו בכותח וה"מ צנן דאגב חורפיה בלע אביל קישות גריר לבי פסקיה ואביל

אגב חורפיה בלע יש לומר שלא לחמוך שומין כרשין וצללים בסכין חולבת משום דחריפי טונא ויהא דתקן ונתן בקדירה מלאה מים רותמת מותר בששים לטבול טעם הנלוו מירק (ג) ונפלט מן הסכין אכל חמטו בסכין של עובד כוכבים נעשה הירק כולו נבלה ונרץ ששים לטבול הירק ונרץ עיון אם הסכין מקוונת ואינו כן יומנו אי חורפא דידהו מחליא לשמא כדלמא גבי תלמיח פסק אין מעמידן (פ"ד דף טז):

ב. חולין ח:

אגב החקא דסכינא בלעה. הרי יתכן בר מאיר היה מנרץ מתוך כך לאחר שנקרו החלב מן הסהמה למזור ולקלף ככל המקומות שחתך בסכין משום דנלע מן החלב אגב דוחקא דסכינא וכן כשמביאין בשר מטעמי עובדי כוכבים מנרץ לקלף ככל מקום שחתך עובד כוכבי בקופץ שלו או בספיט ויש למנוח טעם על המנהג שלנו שנהגו להקל ודילמא בית השחיטה דוקא שרותם קאמ מהני דוחקא דסכינא מדע מדדייקין בסמוך דהמירא נמי קא בלע מלאך מן הימי ומשני לאימת קא בלע לבי חיימא כו' והשמיא ללשנא דדוחקא דסכינא תקשי ליה הכי דהמירא נמי אגב דוחקא דסכינא קא בלע דלא מני לשניי הכי אלא דאי אגב דוחקא דסכינא נמי לא בלע אלא בסוף השחיטה דחיימא ועוד אמרינן פסקי כל הבשר (נקמן דף קיא):

נזן שחמטו בסכין של בשר אסור לאוכלו בכותח דאגב חורפא לזנן פליט הסכין ונלע זנן אכל משום דוחקא לא:

טורי זהב

(ג) וי"א דה"ה כו'. זהו דעת ספר התרומה בטור לזנון וכל דבר חריף דמי לקורט של תלמיח ואוסר אפילו אינו כן יומנו ואינו דומה לדגים שעלו בקערה דמותר מכה נ"ט זר נ"ט דשאני הכא בסכין שפעמים שהשמוניות נקרט עליו ואינו ניכר והוא נ"ט זר נ"ט מן הממש ועוד משום חורפיה לזנון ואגב דוחקיה דסכינא פלט טפי מדגים הרומחין כ"פ רש"י מזה נ"ל בתמכא שקורין קרייין שנמלל תוך קערה חולבת נקייה שמוטר לאכול אותה הקרייין עם בשר כי אין כאן דוחקא דסכינא ולא שמוניות:

א. שו"ע | יו"ד, סימן ק"ג

א [כא] י"ש מי שאומר יז שאם שמו פלפלין (טו) בקדירה של איסור שאינה בת יומא הכל אסור (ט) דחורפיה משויא ליה לשבח (הכרעת עגמו נ"י):

ה. שו"ע | יו"ד, סימן צ"ו

ג יח (יג) יתבלין שנדוכו במדוכה (י) של בשר יט [יב] בן יומו אסור לאכלם בחלב. [יג] [וי"א אפי' (יג) אינו כן יומנו] (רש"א סימן תמ"ט ונארוך וע"ל סימן ז"ה סוף ס"צ בהג"ה):

טורי זהב (י) ש"פ

בשר בן יומו. תמוה הוא דנסי' ק"ג סעיף ו' פסק הש"ע גופיה אפי' אינו כן יומנו:

חידושי רעק"א

(ט"ו סק"י) תמוה הוא. כבר כתבו האחרונים דדעת המחבר להקל בצירוף דעת הפוסקים דנ"ט בר נ"ט מותר בחריף ודוחקא אבל לקמן (בסי' ק"ג) דמיירי באיסור משה"ה אסור דעל סברא זו לחדו דלא מחלי' לשבח רק חלתית לא סמכינן ולענין י"ל דהכא סמכינן בצירוף הפוסקים דרק בצנן דוחקא וחריף מפליט אבל לא בשאר דברים חריפים משה"ה בסעיף א' לא הכריע דבצנן אסור והכא בתבלין הכריע להקל בצירוף דלא פלט ובלע כלל ולקמן (סי' ק"ג) דמיירי בבישול ודאי בלע אסור ודו"ק:

ז. עבודה זרה לה:

מתני' ואלו

דברים של עובדי כוכבים אסורין ואין איסורין איסור הנאה: חלב שחלבו עובד כוכבים ואין ישראל רואהו דהפת והשמן שלהן רבי ובית דינו דהתירו השמן והשלקות וכבשין שדרכן לתת לתוכן יין וחומץ וטריית טרופה וציר שאין בה דגה כלבית שומטת בו והחילק וקורט של חלתית ומלח שלקונדית הרי אלו אסורין ואין איסורין איסור הנאה:

ח. עבודה זרה לו.

והקורט של חילתית: מ"ט משום דמפסקי ליה בסכינא אע"ג דאמר מר גנותן טעם לפגם מותר אגב חורפיה דחילתיתא מחליא ליה שמנוניתא והוה ליה כנותן טעם לשבח ואסור

ד. רמ"א | יו"ד, סימן צ"ה סעיף ג'

וכן אם היה הכלי שנתבשלו או נללו בו לפגם שלא היה כן יומנו נוהגין הימור לכתחילה לאכלן עם המין השני (שם נארוך) [יא] וכל זה כשהמאכל אינו דבר חריף (ד) אכל אם היה דבר (ו) חריף כגון ששלו דברים חריפים בכלי של בשר ז אפי' אינו כן יומנו או שדכו תבלין במדוך של בשר (ז) אם אכלו בחלב אוסר אפילו ביעבד ח [יב] עד דאיכא ס' (ו) [יג] נגד הנשר (ח) הנלוו נהם (נארוך כלל כ"ד וכן משמע בתשובת הרשב"א סי' תמ"ט ונ"י סי' ז"ו בשם סה"ת והגהו' ש"ד סי' ס"צ בשם מהר"ש ואגור בשם מרדכי) [יד] ומכל מקום לא מקרי מאכל דבר חריף משום מעט תבלין שבו רק אם כולו הוא דבר חריף ורובו ככולו וע"ל סימן ז"ו:

ג. שו"ע | יו"ד, סימן צ"ו

א צנן [א] או א (א) סילקא שחתכם (א) בסכין (ב) של בשר [ב] [בן יומו ג או שאינו מקונח אסור לאכלם בחלב ד עד שיטול ממקום החתך [ג]

יכדי נטילת מקום שהוא כעובי אצבע (ב) ה [ד] או (ג) שיטעמנו ולא יהא בו טעם בשר שאז מותר בהדחה (ג) [ה] (א) י"ש אומרים ו דהוא הדין לאינו כן יומו והוא (ג) מקונח. ואם לא נטל מהם כדי נטילת מקום וגם לא טעמם ובשלים בחלב ז צריך ששים (ד) ח כנגד (ה) מה (ד) שנגע מהסכין בהם (ו) וה"ה לחתכם בסכין של עובד כוכבים: